

Η παιδική πορνογραφία στην Ελλάδα

Τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει ραγδαία αύξηση του αριθμού των χρηστών του Διαδικτύου που κατεβάζουν βίντεο και φωτογραφίες με παιδικό πορνογραφικό υλικό. Πλην όμως, ως σήμερα, δεν έχει διακριβωθεί η ύπαρξη κάποιου οργανωμένου κυκλώματος που να βιντεοσκοπεί πράξεις ασέλγειας σε ανηλίκους, παρά μόνο μεμονωμένες περιστάσεις.

Πως λειτουργούν τα “αρπακτικά” (Grooming= αποπλάνηση ανηλίκου)

Διαδικασία κατά την οποία τα “αρπακτικά”, προσποιούμενα ότι είναι έφηβοι, χρησιμοποιούν τα δωμάτια ανοικτής επικοινωνίας (chat rooms), τις ιστοσελίδες διαδικτυακής επικοινωνίας για να προσελκύσουν παιδιά με σκοπό να τα κακοποιήσουν. Τα θύματα του grooming μπορεί να υποστούν σοβαρά τραύματα που έχουν ψυχολογικό και συναισθηματικό αντίκτυπο, με πολύ βλαβερές επιπτώσεις στην υγεία τους. Η κακοποίηση που δέχεται ένα παιδί το οποίο εμπλέκεται σε grooming, δεν είναι μόνο σεξουαλικής φύσεως, αλλά και συναισθηματικής, καθώς τα παιδιά βρίσκουν πολύ δύσκολο να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις και την πίεση των “αρπακτικών”.

Επισημαίνεται ότι, κατά την περίοδο της εφηβείας, τα νεαρά άτομα κάνουν την “προσωπική τους επανάσταση”. Αυτή η στάση ανεξαρτησίας και η αναζήτηση νέων γνωριμιών μέσω Διαδικτύου καθιστούν τους εφήβους την πιο ευαίσθητη ομάδα στο ζήτημα της παιδικής πορνογραφίας, αλλά και της σεξουαλικής παρενόχλησης.

Συχνά τέτοιου είδους ιστοχώροι θεωρούνται από τα παιδιά ασφαλείς τόποι συνομιλίας στο διαδίκτυο, εξαιτίας τόσο της δημόσιας φύσης της συζήτησης όσο και της λανθασμένης εκτίμησης των παιδιών ότι διατηρείται η ανωνυμία τους. Τα “αρπακτικά” ξεκινούν συζητήσεις με τα πιθανά θύματα, με σκοπό να αναπτύξουν μια φιλική σχέση με αυτά και να αποσπάσουν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής τους, τα ενδιαφέροντά τους, τα χόμπι και τις σεξουαλικές τους εμπειρίες.

Οι συζητήσεις μπορεί να διαρκέσουν ημέρες, εβδομάδες, ακόμα και μήνες, μέχρι το αρπακτικό να αποκτήσει την εμπιστοσύνη του παιδιού. Στη συνέχεια, προκαλούν σιγά σιγά συζητήσεις σεξουαλικής φύσεως και τους στέλνουν φωτογραφίες ως κάτι το αποδεκτό και το φυσιολογικό. Αυτή η τακτική αποσκοπεί στο να υπονομεύσει την απροθυμία των παιδιών να λάβουν μέρος σε σεξουαλική επαφή, αλλά και αποτρέπει το θύμα από το να ζητήσει βοήθεια από γονείς και τους δασκάλους του, αφού καταλήγει να νιώθει ένοχο που έχει ανταλλάξει τέτοιου είδους φωτογραφίες.

Συνήθως τα “αρπακτικά” είναι άτομα υπεράνω πάσης υποψίας, που πιθανόν έχουν και τη δική τους οικογένεια: φιλήσυχοι, ευυτόληπτοι, μορφωμένοι, επιφανείς, οικονομικά ευκατάστατοι. Δεν διστάζουν να εκμεταλλευτούν τη θέση τους, αλλά και τη σχέση τους (συγγενείς) για να ικανοποιήσουν το αρρωστημένο τους πάθος.

Συνήθως, τα “αρπακτικά” έχουν παιδοφιλικές τάσεις. Οι παιδόφιλοι που δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ανήλικα παιδιά ικανοποιούν τις ανάγκες και το πάθος τους μέσα από το Διαδίκτυο, που τους δίνει πρόσβαση σε παιδικό πορνογραφικό υλικό το οποίο ικανοποιεί τις σεξουαλικές τους ανάγκες.

Πως λειτουργούν τα κυκλώματα;

Πρόκειται για “κλειστές ομάδες”, οι οποίες επικοινωνούν μέσω ομάδων συζήτησης (new groups), μέσω δωματίων επικοινωνίας (chat rooms) ή μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails).

Πάγια τακτική των κυκλωμάτων που διακινούν υλικό, είναι η χρήση παραπλανητικών φωτογραφιών στην αρχική σελίδα των ιστοσελίδων. Οι ιστοσελίδες στις οποίες “ανεβάζουν” πορνογραφικό υλικό ανηλίκων είναι “καμουφλαρισμένες” ώστε να μην εντοπίζονται (είναι αδύνατον με τη χρήση μιας μηχανής αναζήτησης). Δημιουργούν βίντεο στα οποία αναμειγνύουν πορνογραφία ενηλίκων μαζί με ανηλίκων, για να δυσκολεύουν τον εντοπισμό τους.

Συμβουλές για παιδιά:

- Συμβουλευτείτε τους γονείς σας αν έχει προκύψει κάποιο πρόβλημα με κάποιον που μπορεί να σας προσέγγισε στο Διαδίκτυο, μέσω μιας ιστοσελίδας ή εφαρμογής.
- Αν διατηρείτε λογαριασμό σε κάποια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης (μετά την ηλικία των δεκατριών), αποφύγετε να βάλετε τα προσωπικά σας στοιχεία (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, σχολείο), καθώς και φωτογραφίες σας ή των συμμαθητών σας.
- Αν θέλετε να βάλετε φωτογραφίες σας σε διάφορες σελίδες, καλό είναι να μην απεικονίζουν ευαίσθητα σημεία του σώματός σας ή το πρόσωπό σας και να είναι με μακρινή λήψη.
- Χρησιμοποιήστε σύνθετο κωδικό πρόσβασης στο λογαριασμό σας και όχι κάποιον τον οποίο μπορεί να μαντέψει κάποιος . Καλό, επίσης, είναι τον κωδικό πρόσβασης να τον γνωρίζουν οι γονείς σας, για λόγους ασφαλείας.
- Μη δέχεστε αιτήματα φιλία από αγνώστους.
- Αποφεύγετε να μπαίνετε σε σελίδες με τις οποίες συνομιλείτε με αγνώστους ή δεν εμφανίζεται το username τους ή απαιτείται η χρήση κάμερας.
- Μην ανοίγετε ποτέ την κάμερά σας σε αγνώστους.
- Αν κάποιος χρήστης σε μια συνομιλία σας ζητήσει να βγάλετε φωτογραφία που να δείχνει το σώμα σας ή γενικότερα εσάς και να του τη στείλετε, μην το κάνετε σε καμία περίπτωση και ειδοποιήστε αμέσως τους γονείς σας.
- Μην ανοίγετε μηνύματα/e-mail και κυρίως συνδέσμους (link) που υπάρχουν σε αυτά, και αν τα έχει στείλει κάποιος φίλος ή φίλη σας, αφού δεν ξέρετε σε ποια σελίδα οδηγούν. Μπορεί για παράδειγμα, πίσω από το link να κρύβεται κάποιος ιός.
- Αν κάποιος άγνωστος χρήστης σας προσέγγισε σε μια συνομιλία και σας μιλάει πονηρά και με σεξουαλικά υπονοούμενα, μη συνεχίσετε να μιλάτε μαζί του.
- Αν για οποιονδήποτε λόγο αισθάνεστε ανασφάλεια ή φόβο, καλό θα ήταν να ειδοποιήσετε τους γονείς σας ή να καλέσετε στο τηλέφωνο 1188 για οποιαδήποτε βοήθεια.
- Ο χώρος του διαδικτύου προσφέρει μια πλασματική πραγματικότητα. Συνεπώς, δε σας δίνει τη δυνατότητα να διαλέξετε τους φίλους σας έχοντας μια ολοκληρωμένη άποψη για το ποιο είναι, μιας και δεν υπάρχει άμεση επαφή μαζί τους, οπότε να είστε επιφυλακτικοί σχετικά με το με ποιους μιλάτε και τι μοιράζεστε μαζί τους.

Σημαντικό είναι να σκεφτείτε ότι στο Διαδίκτυο σχεδόν πάντα δεν ξέρετε με ποιο άτομο συνομιλείτε εκείνη τη στιγμή, αν ανοίγοντας την κάμερα του υπολογιστή σας ή του τηλεφώνου σας το άτομο αυτό σας καταγράφει, ή ακόμα πώς θα χρησιμοποιήσει ή και πού θα στείλει μετέπειτα μια φωτογραφία που του στείλατε.

Συμβουλές για γονείς:

Ανεξάρτητα για το πως μπορεί να λειτουργεί κάποιο άτομο που σκοπεύει να προσεγγίσει τα παιδιά και να παραβαίνει τις διατάξεις των ανωτέρω αναφερόμενων άρθρων, παρατηρούνται τα εξής:

1. Τα παιδιά, πολλές φορές, μη λαμβάνοντας υπόψιν τους κινδύνους που μπορεί να διατρέχουν, καθώς δε γνωρίζουν το άτομο με το οποίο με το οποίο συνομιλούν εκείνη την ώρα, ή νομίζοντας ότι μιλάνε με κάποιον γνωστό τους, ενώ στην πραγματικότητα μπορεί να είναι κάποιος που μπορεί να έχει παραβιάσει το προφίλ φίλου/φίλης για την προσέγγιση των παιδιών ή με κάποιον που με τεχνάσματα στον γραπτό λόγο κερδίζει την εμπιστοσύνη τους, αποστέλλουν τα προσωπικά τους στοιχεία (ονοματεπώνυμο, διευθύνσεις, τηλεφωνικούς αριθμούς), ανεβάζουν (upload) ή αποστέλλουν (send) μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή και των κινητών τηλεφώνων (smartphones) φωτογραφίες τους, πολλές φορές με προκλητικό περιεχόμενο ή ακόμα συναντιόνται με τα άτομα αυτά.

Ακολουθως, τα παιδιά αυτά μπορεί να γίνονται στόχοι διαδικτυακού εκφοβισμού (bullying), δηλαδή με απειλές και εκβιασμούς να τους ζητείται η αποστολή και άλλων φωτογραφιών με προκλητικό περιεχόμενο, όχι απαραίτητα από την αρχική σελίδα ή από την εφαρμογή από την οποία έχει προηγηθεί η οποιαδήποτε συνομιλία, αλλά από οποιαδήποτε άλλη ιστοσελίδα, εφαρμογή ή υπηρεσία όπου τους έχει υποδειχτεί να εισέλθουν για να πραγματοποιήσουν αυτές τις ενέργειες.

Ιστοσελίδες ή εφαρμογές όπου μπορεί να παρατηρηθούν τέτοιες ενέργειες είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και διαδικτυακά παιχνίδια με πλατφόρμες επικοινωνίας (chat).

2. Τα παιδιά, θέλοντας να περάσουν τον ελεύθερό τους χρόνο, να διασκεδάσουν, να λύσουν τις απορίες τους ή ακόμα να ακολουθήσουν τη “μόδα” της εποχής, για παράδειγμα φωτογραφίες του εαυτού τους (selfie) και άλλα, πραγματοποιούν ενέργειες που ουσιαστικά τα στοχοποιούν και τα παγιδεύουν. Ενέργειες όπως αυτή που προαναφέρθηκε, καθώς και το άνοιγμα των συνδέσμων (links) αγνώστου περιεχομένου, είτε από κάποια ιστοσελίδα είτε από κάποια εφαρμογή είτε από κάποια υπηρεσία (π.χ. e-mails) πίσω από τους οποίους μπορεί να κρύβεται κάποια άλλη ιστοσελίδα ή περιεχόμενο ακατάλληλο για παιδιά ή ακόμα και κάποιο κακόβουλο λογισμικό για τον υπολογιστή ή το τηλέφωνο, οδηγούν σε απρόσμενα αποτελέσματα για το παιδί.

3. Με δεδομένα τα ανωτέρω ενδεικτικά αναφερόμενα και γενικευμένα παραδείγματα:

- Η επίτευξη της σωστής επικοινωνίας μεταξύ γονέα-κηδεμόνα και παιδιού είναι πρωταρχικός παράγοντας, ενώ σε περίπτωση οποιασδήποτε άλλης απόριας ή αδυναμίας, καλό είναι να ζητηθεί η συμβουλή ειδικού ψυχολόγου.
- Οι γονείς και οι κηδεμόνες θα πρέπει να έχουν την εποπτεία των συσκευών και των αποθηκευτικών μέσων με τα οποία τα παιδιά εισέρχονται σε ιστοσελίδες, εφαρμογές και υπηρεσίες για οποιονδήποτε σκοπό. Αν δεν υπάρχει η απαραίτητη τεχνογνωσία από πλευράς γονέων και κηδεμόνων, καλό είναι να ληφθεί υπόψιν η συμβουλή ειδικού.
- Οι γονείς και οι κηδεμόνες καλό είναι να γνωρίζουν από πριν τους κωδικούς πρόσβασης στα εκάστοτε προφίλ-λογαριασμούς στα οποία εισέρχεται το παιδί, με σκοπό την πλήρη εποπτεία.
- Καλό είναι παιδιά νεαρής ηλικίας (κάτω των δεκατριών) να μη διαθέτουν λογαριασμούς σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή, εφόσον δεν μπορεί να αποφευχθεί αυτό, να υπάρχει σωστή επικοινωνία και η κατάλληλη ρύθμιση για την πρόσβαση από τρίτα άτομα σε αυτούς (π.χ. δυνατότητα αναζήτησης, προβολή μόνο σε φίλους κ.λ.π.).
- Να αποφεύγεται το ανέβασμα (upload) ή αναφορά σε κάποια συζήτηση προσωπικών στοιχείων, φωτογραφιών ακόμα και e-mail στις εκάστοτε εφαρμογές και υπηρεσίες.
- Να αποφεύγεται το upload ή η αποστολή φωτογραφιών με άσεμνο περιεχόμενο.

- Σε περίπτωση “ανεβάσματος” απλής φωτογραφίας με κανονικό περιεχόμενο, να μη απεικονίζεται ευδιάκριτα σε αυτήν τα πρόσωπα των παιδιών ή να είναι με μακρινή λήψη, πολύ περισσότερο όταν τα παιδιά αυτά είναι κάτω των δεκατριών.
- Να μη γίνεται η αποδοχή άγνωστων ατόμων ως φίλων σε προφίλ ή λογαριασμούς που τυχόν διαθέτουν τα παιδιά.
- Οι φίλοι που διαθέτει το παιδί να είναι μόνο οι φίλοι που έχει και στην πραγματική του ζωή.
- Να αποφεύγεται είσοδος σε σελίδες ή εφαρμογές ηλεκτρονικής συνδιάλεξης (chat) άγνωστες προς τα παιδιά και στις οποίες δίνεται η δυνατότητα συνομιλίας με αγνώστους, καθώς και σε αυτές που γίνεται η χρήση κάμερας.
- Να αποφεύγεται το άνοιγμα συνδέσμου (link) αγνώστου προελεύσεως.
- Συμβουλεύουμε τα παιδιά για την αποφυγή χρήσης κάμερας, κυρίως όταν η συνομιλία γίνεται με άγνωστα άτομα ή χωρίς την παρουσία των γονέων και κηδεμόνων.

Σημαντικό είναι οι γονείς να μη ξεχνάνε ότι εκτός από τα παιδιά πρέπει να προστατεύουν και τον εαυτό τους. Δεν πρέπει να κάνουν upload φωτογραφίες των ανήλικων παιδιών τους, ούτε προσωπικές και οικογενειακές τους στιγμές.

Όταν διαπιστώνουμε την ύπαρξη προβλήματος:

- Συνομιλούμε με το παιδί για την πλήρη διερεύνηση του προβλήματος, την πηγή και του τι ακριβώς έχει γίνει. Διαπιστώνουμε αν έχει γίνει μόνο συνομιλία ή, σε περίπτωση που το παιδί έχει στείλει φωτογραφίες, τί είδους, πόσες και σε ποιόν τις έστειλε, αν έχει γίνει χρήση ή προτροπή χρήσης κάμερας και μέσω ποιάς εφαρμογής.
- Συμβουλευόμαστε αρμόδιο ψυχολόγο σε περίπτωση αδυναμίας σωστής επικοινωνίας με το παιδί για τον οποιοδήποτε λόγο, αλλά και τη μετέπειτα διαχείριση της συμπεριφοράς του.

Για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων πριν από οποιονδήποτε αποκλεισμό (block) ή διαγραφή της συνομιλίας (συμπεριλαμβανομένης της συνομιλίας και των φωτογραφιών) με το άγνωστο άτομο ή δράστη, για τη σωστή λήψη αυτών, για τον εντοπισμό τους ή για το τι πρέπει γενικότερα να κάνετε και για συμβουλές αναφορικά με το νομικό κομμάτι του προβλήματος, μπορείτε να καλέσετε το 11888.

Πηγή: Ψηφιακό υλικό της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας.